

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 236.

V Ljubljani, v petek 15. oktobra 1886.

Letnik XIV.

Dogodki v Bolgariji.

II.

Vodilo posvetovanju Berolinskega kongresa je bila samovolja. Na zgodovino se niso ozirali državni umetniki, ni jim bila mar niti preteklost, niti prihodnost. Kakor krojač sukno, rezali, krpali, daljšali in krajšali so dežele. To so storili v prvi vrsti z Bolgarijo in vzhodno Rumelijo. Večjega nezmisla niso mogli pogoditi. Narod je želel biti zjedinen, a so ga razdvojili ter vsaki polovici dali lasten upravitnik. Knez Aleksander se je moral ali prestolu odpovedati ali pa po narodovi želji zjediniti deželo. Storil je zadnje, dobro vedóč, da s tem korakom prične nove zmešnjave. Posledice drznega koraka niso izostale. Srbija je čutila v sebi poklic, da nad Bolgarijo maščuje Berolinsko pogodbo. Avstrija je storila veliko napako, ki ne bo brez posledic, da je namreč Srbijo zvodila na led, če ne celó narisala bojni načrt.

Na Dunaji bi morali uganiti namere bolgarskega kneza ter podpirati njegovo politiko, dokler se je ujemala z avstrijskimi in slovanskimi interesi. In kaj naj Avstrija išče na jugu, ako ne vpliva med slovanskimi narodi? Se vé, sedanja madjarska politika nasprotuje zgodovinskemu poklicu Avstrije. Ko pa z avstrijskega stališča zagovarjamo nekdanjega kneza, ne mislimo si ga kot angleškega agenta, niti kot pruskega častnika, marveč kneza slovanskega rodú. Če se ni čutil tacega, potem ni vreden pomilovanja. Njegova naloga je bila in ostane prihodnjemu knezu, da združi z Bolgarijo vse Slovane sedanje evropske Turčije notri do vrát turške prestolnice. Vprašamo gospóde, ki nam očitajo neslovansko politiko: Ni li to prvotni ruski načrt sanšefanskega mirú? Ne odobravamo s slovanskega stališča kneževga „koketovanja“ z Anglijo; pritrditi pa nam mora vendar vsak, da bi na njegovem mestu isto storil. Knez je namreč dobro čutil, da je osebni sovražnik ruskemu caru in da ne bo štel mnogo let svoje časti; ni li toraj naravno, da je iskal pomoči? Je li mogel od Avstrije ali Nemčije pričakovati re-

šitve? Najmanj pa od Rusije, tudi ko bi hotel delati kot ruski satrap. Aleksander je moral iti v vsakem slučaju, to je sklenila Rusija. In ko bi ga ruski prijatelji ne bili iztirali, storila bi Rusija sama. Da je na bolgarskem prestolu sedel ruski mož, ne bili bi doživeli najnovejših dogodkov. Kot avstrijski Slovani moramo želeli, da se reši slovansko vprašanje mirno in srečno za Avstrijo in Rusijo. Predrznih načrtov si ne upamo objavljati. Le toliko pripomnimo, da v vnanji avstrijski politiki Slovani nimamo nobenega vpliva. Pridobiti bi si ga morali, da nas ne raznese politični vihar. Avstrija in Rusija imate v prvi vrsti pravico in dolžnost, da na jugu napravite red. Dokler pa se bo pri nas vzhodno t. j. slovansko vprašanje reševalo s tesnosrčnega madjarskega stališča, ne doživimo mirú. Strah pred Slovanstvom in materijelne koristi ovirajo pravo rešitev vzhodnega vprašanja, ki se brez Avstrije ne bo nikdar rešilo, bodisi v njeno slavo ali propast.

Rusija ima popolno pravico, da je odstavila kneza s pomočjo svojih prijateljev; smemo pa mi z avstrijskega stališča mirnim očesom gledati, kako Rusija prodira s svojim vplivom na jugu? Da, roke bi držali v naročji, akoravno „svetovna politika naroda, kakoršen je slovenski, ne poštevá ne po gmotni, ne po kaki duševni njegovi sili“, ko bi na večno naši državniki brodarili po madjarskem in pruskem morji. A mi upamo, da bodo krmilarji kmalo morali zavoziti v slovanske valove in se mirnim potom pogoditi s slovansko državo o slovanskem jugu. In ker to upanje še vedno gojimo, da Avstrija postane slovanska, moremo Rusiji pustiti prosto le eno roko.

Se vé, sedanja avstrijska diplomacija hodi še vedno po krivi poti, kar je zatisnil oči knez Schwarzenberg. Njegov naslednik je potisnil Avstrijo kot bruno med Rusijo in zapadne države. Tako je delal Rechberg, ki ni družega imel opraviti, kakor opazovati prusko politiko. Isto je delal minister brez „portfejlja“, ki ni bil nikoli doma, in je grof Mensdorff pred svetom veljal kot minister vnanjih zadev. Grof Beust je vodil le znanega mačka po svoji pisarni, koval si

denar, dremal v naslonjači in o prostem časi, ktere ga je imel vedno veliko, risal slabe načrte proti nevhvaležni Prusiji. Meščansko ministerstvo, nasprotno v vseh ozirih avstrijski zgodovini, delo je Beustovo. In Andraž? Ta se je veselil pri pogledu na krvavo bojišče, ko se je Rus bojeval za svobodo balkanskih narodov, češ: naj se izkrvavi slovanski rod za madjarsko kraljestvo. On je govoril nevarne besede, da je zastarano že zgodovinsko izročilo avstrijske politike, ki méri na jug. Grof Andrassy ni poznal diplomatske dostojnosti, ki vréja razmere omikanih narodov.

Omenili smo že, da Avstrija in Rusija morate v sporazumljeni ugodno rešiti vzhodne razmere; tega pa Andrassy ni hotel slišati na Berolinskem kongresu. Krmilo je bil izgnbil že pri posvetovanji v Carigradu, potem ga je sapa metala tje in sem po razburjenem morji. Brez pravega načrta je v Berolinu zastopal avstrijske koristi. Kar je bilo tedaj za Britanijo, Francijo, Italijo in Nemčijo prav, škodljivo je bilo za Avstrijo in vse Slovanstvo.

Govor poslanca prof. Šukljeja

v državnem zboru dne 9. oktobra t. l. o odpravi mitnic, oziroma proti obdačevanju uprežne živine.

Jako kočljivo in prav malo priljubljeno je, govoriti in glasovati proti predlogu peticijskega odseka, ki se je prvi pognal za odpravo mitnic. Tudi jaz se moram strinjati s častitimi gospodi predgovorniki iz nasprotne (leve) strani v tem, da so današnje mitnice v resnici velika opovira potujočemu občinstvu.

G. poslanec Tausche ima popolnoma prav, če pravi, da današnje mitnice osebni in tovarni promet ovirajo, poslednjega še prav zdatno podražujejo. Kar se pa tiče drugih ovir in težav, katerim je po mitnicah popotnik razpostavljen, to vemo pa najbolje mi, ki smo iz tistih krajev, kjer ni še potrebnih železničnih zvez.

LISTEK.

Mestnofarna cerkev sv. Jakopa v Ljubljani.

Prihodnjo nedeljo dne 17. oktobra bode cerkev sv. Jakopa slovesno posvečena. Po liturgijskih pravilih je to potrebno, ker je bila cerkev znotraj vsa okrušena, tū in tam prezidavana, na novo ometana in vsa z nova okrašena. Oziroma se o tej priliki v njeno zgodovino prejšnjih stoletij ter si jo konečno oglejmo v sedanji obliki.

I.

Kolikor (zdaj) vemo iz zgodovinskih zapisnikov, *) ne more se natanko določiti, kedaj je bila na tem kraju zidana cerkev sv. Jakopa. Poročila segajo blizo 500 let nazaj v preteklost. Kot zanesljivo nam pripoveduje „Valvazor“ (VIII. B. str. 703 ... pa XI. 689 ...), da je bil pri tej cerkvi cesarski špital,

*) Po črticah, sestavljenih za stoletnico 1885, gl. „Dan.“ št. 45 in 46.

in l. 1494 so cerkev in samostan prejeli redovniki Avguštinci, ki so se v turških bojih morali iz svojega porušenega samostana pred špitalskimi vrati izseliti. Prvotna cerkev je bila majhna, zato je l. 1513 škof Krištof Ravbar za novo postavil temeljni kamen. Dobrih 100 let so jo imeli Avguštinovci v lasti.

L. 1596 pa so jo dobili oo. Jezuitje, ktere je bil poklical tedanji nadvojvoda in poznejši cesar Ferdinand II. na Kranjsko, da bi posebno nasproti delovali krivi veri Lutrovi, ki je bila tudi na Kranjskem in v Ljubljani napravila veliko zmešnjav. A ker je bila tedanja cerkev premajhna in pretemna, sklenili so popolnoma novo zidati. Slavni škof Tomaž Hren (šentjakopski rojak iz Hrenove ulice) blagoslovi temeljni kamen l. 1613 dne 1. maja, in čez dobri dve leti 1615 jo posveti z velikimi slovesnostmi med vdeleževanjem celega mesta. K zidanju so deželni stanovi pripomogli v začetku koj z 2000 gld. in še pozneje z odpustom davkov oo. Jezuitom.

K tej cerkvi se je prizidala l. 1669 Frančiškova kapela po obljubi deželnih stanov v zahvalo za odvrnenje kuge, ki je v tistih letih ljudi zeló pobirala. 5500 gld. so v to svrho darovali deželni stanovi. Dne 3. avgusta 1670 je bila posvečena po knezo-

škofu grofu Jožefu Rabatti. L. 1709 so ji dobrotniki darovali prelep marmornasti altar.

Oo. Jezuitje so tedaj oskrbovali tū vso službo Božjo, pa vodili tudi vse katoliške šole. Zraven cerkve proti Virantu je bil njih kolegij, v bližnjih hišah so imeli svoja vzgojevališča (seminare) in v sedanji reduti pa gimnazij sozidan 1657. l. In res se je po prizadevanji škofa Hrena, po marljivem pastirovanji oo. Jezuitov in drugih duhovnov, po dobrem šolanji v pravem krščanskem duhu lutrovstvo zgubljevalo, meščani so se zopet vrnil v naročje edinozveličavne matere Cerkve in večina odpadencev po deželi so je odpovedala krivi veri.

Šentjakopski oddelek mesta so večkrat obiskale razne velike nesreče, potresi, kužne bolezni in požari. Tako je razsajal 19. septembra 1660 strašen požar v sedanjih Florijanskih ulicah, ki je veliko hiš upepelil, pa je bila nevarnost še toliko večja, ker se je bilo bati za smodnišnico na Gradu, na ktero so že padali ognjeni žarki, in bi bilo, da se vname, veliko mesta pokončanega.

V tej največji sili so se ljudje zaobljubili patronu zoper ogenj, sv. Florijanu, sozidati cerkvico, kar se je po dovoljenji tedanjega škofa Jož. grofa Rabatti

Kdor je imel priliko v temni noči, pri hudem mrazu, da je vse škripalo, čakati pred kako zaprto mitnico, ter si je zastoj prizadeval, kako bi zbudil mitničarja iz trdnega spanja, ta bo brez vsacega premišljevanja takoj rebel: „Proč z mitničami!“ Tudi v tem ima odbor prav, če pravi, da so bile ravno mitnice že večkrat povod velikih nesreč! Iz tega stališča, ki toraj res javni promet ovira, bi bili tudi jaz za brezpogojno odpravo mitnine. Kar se pa tiče drugih opazk g. poslanca Tauscheja, kako da so nekteri mitničarji opravljeni in kake da so njihove barake, se ne bom na nje oziral. Povem vam, da mi je pač vse eno, ali naj v bodoče mitničar svoje krajcarje pobira v svoji dosedanji opravi, ali pa z uradniškim klobukom na glavi in mečem ob strani; in ali mitnica tudi v bodoče še tako ostane kakor je sedaj razsvitljena ali pa se vpelje ondi električna razsvetljava. Vse to nas nič ne briga!

Jaz bi se niti ob to ne spodtikal, da je mitnina v narodno-gospodarskem oziru opravičena, kar odbor v svojem sporočilu sam priznava in jasno povdarja, rekoč: „Mitnina je popolnoma opravičen davek, ki se spodobi. Popolnoma je v redu, da tisti, ki cesto rabi in ji s tem škodo dela, tudi po svoje za njeno vzdrževanje doprinese. Če tudi vse to priznavam, bi vendar takoj glasoval za brezpogojno odpravo mitnic, če bi to le državne finance količkaj dopuščale. Toda v državi, ktera še vedno boleha na kroničnem primanjkljaji, se vendar ne moremo brez odškodnine odpovedati dohodku, ki je še letos preračunjen na 2.455.000 gld. Odškodnina pa, ki ste jo za to nasvetovali, je pa taka, da na noben način ne morem za njo glasovati in se odločno zavarujem v tem oziru.“

G. poslanec Tausche je predlagal mitnice odpraviti in njihov dohodek s prikladami pokriti. Vdilo ga je pri tem načelo: Enake pravice, enake dolžnosti! Dobro, sprejemem to stališče in tudi moji volilci bi bili takoj pripravljeni dotične doklade z veseljem plačati, kar bi jih njim pripadlo, če jim zato le jeden del tistih občil (železnice in cest) daste, kakor jih imajo po severnih Čedah že danes, za ktere se pa mi do sedaj še vedno zastoj poganjamo. Tu je že zopet razvidno, da je v Avstriji res težko po enem kopitu vsem vstreči.

Nesrečna zdi se mi pa misel o vpeljavi davka na uprežno živino. Da je bilo odboru možno ta predlog staviti, razkazoval nam je države cele zapadne in osrednje Evrope; pri vsem tem je pa po mojih mislih jako važen moment zamolčal, točko namreč, v kateri državi da je ravno kar vpeljan davek na uprežno živino. Kolikor je meni znano, je ni države, kjer bi tak davek imeli, kajti analogija o francoskih vicinalnih cestah tukaj ni prikladna. Sicer pa davka na uprežno živino do sedaj niso nikjer drugje imeli, kakor v mali Bavarski državi leta 1808. Toda že leta 1822 morali so ga odpraviti, ker se je deželni zbor britko pritožil. Kmeti konji in voli, ki jih je kmet za delo imel, so bili tako silno obdačeni, da ljudje tega niso več mogli zmagovati.

Toraj pravim, da odbor predlaga vpeljavo novega davka na uprežno živino, davka, ki ga nimajo v nobeni državi in ki so ga že jako zdavnej le v mali Bavarski imeli, kjer je pa že čez 14 let moral

zginiti s površja in to mi je zadosti, da imam jako važne pomisleke proti tej novotariji.

Rekli ste, da bodo režijni stroški manjši in pobiranje ceneje. Je že res, da bi odpadel del režijnih stroškov in pa zakupninski dobiček, kar bi znašalo blizu 1.200.000 gld., če se smem opirati na številke, ki jih je odbor sestavil. Vendar pa bi pri vsem tem opozoril gospoda poročevalca in vse gospode govornike na nasprotni strani, ki so v debato segali, na izrek priznane avtoritete v finančnih vednostih, ki se je z vso odločnostjo izgovorila proti tej obliki obdačevanja. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. oktobra.

Notranje dežele.

Včerajnji dan bi bil državnega zbora jezikovnemu odseku, oziroma *levičarjem* lahko mnogo — zabave prinesel, če bi se bila desnica hotela podati v prepir z njimi. Kaj se je godilo, povedal je včerajnji telegram z Dunaja, nam toraj pač ni treba ponavljati. Lahko pa rečemo, da so se ga levčarji veselili, kakor otroci somenja ali cerkvenega žeganja. Može so se namreč nadjali, da se jim bo ponudila jako lepa priložnost zopet zapeti staro pesem o zatiranji nemštva v Avstriji. Plenerja so si najeli, da naj prvi kamen vrže, kar je mož tudi storil. Kamen je priletel ob nastavljen ščit grofa Hohenwarta, odkoder je padel na tla. Plener toraj ni nič opravil s svojim pozivom na vlado, da naj bi preklicala Pražakov odlok. Na to so levčarji izlekli Schaarschmidov predlog iz stare šare, in so ga jeli z obeh strani prav pošteno krtačiti. Na vsaki strani je bilo po troje mož, ki so se poskušali. Na desni Zeithammer, Rieger, Clam, ki so iz novega dokazali ničevnost in krivičnost tega predloga, na levi pa Lienbacher, Herbst in Sturm. Schaarschmidov predlog je bil posebno proti Čehom naperjen in mu je v novjšem času Pražakov odlok tako po glavi dal, da se predrzno revše ne bo nikdar več dvignilo. Vlada nasproti temu predlogu celih 7 let sama ni vedela, kako bi se obrnila, še le letos prišla je do spoznanja, da se mora tudi na potrebe drugih narodnosti ozirati, če prav je trdno prepričana, da se Nemcem posebna klobasa spodobi. Dolgo smo čakali, dolgo moledovali in robencali; konečno vendar nekaj. Če tudi dobiček ni naš, temveč naših bratov Čehov, nas taisti vendar veseli, ker ga smatramo za začetek še boljših priporitev, če se bodo naši poslanci vstrajno poganjali za nje. Podpore jim ne bo manjkalo. Kar je Čebe žulilo na pravosodnem polju, prav tisto boli tudi nas! Če se je češčini priznala enakopravnost pred sodnijo, tirjajmo jo tudi za slovenščino po vseh slovenskih pokrajinah. Vlada že dá, če le zadosti resne volje vidi!

Ta teden prinesel nam je brzjav vest z Dunaja, da je umrl mož, ki je nekaj po senzacionalni pravdi znan postal po vsi Evropi. *Viktor Ofenheim* pl. Pont-Euquin, preselil se je tje, kjer ne gradé železnic. Pravda, ki je svoje dni Ofenheima pred porotnike spravila, je bila tako velikanska, kakoršne v Avstriji še nismo doživeli. Zapletene so bile vanjo osebe najvišjih stanov, na vrhuncu človeške družbe stoječe. Dva kneza (Sapieha in Jablanovski), štirje bivši ministri (Groholski, Potocki, Giskra in Petrino), jeden aktiven minister (Banhans), bukovinski deželni predsednik (Pino) bili so zapleteni v pravdo nekaj kot priče, nekaj kot sokrivniki. Pravda sama je trajala od 7. januarja 1874 do

1. marca tistega leta. Krivda Ofenheimova je bila očitna, državni pravdnik duhoviti grof Lamezan ga je izborno pobijal in vsak človek si je mislil: Ofenheim, generalni ravnatelj in ustanovitelj Levov-Černoviške železnice je zgubljen, ker je goljuf, ki se z milijoni igra. Kar nesreča hoče, da bi ga bil tudi še predsednik Dunajske višje deželne sodnije, bivši pravosodni minister pod Schmerlingom, baron Heinrad pokopal; pisal je namreč predsedniku porotne sodnije baronu Wittmannu, da naj ne pusti preveč časa Ofenheimu za zagovor. Vsled tega pritiska od zgoraj čutil se je baron Wittman kot sodnik v svojem stanu tako žaljenega, da je pismo prebravši pri obravnavi omedlel. To je menda na porotnike tako slabo vplivalo, še več pa ominozno pismo, o katerem se je takoj po celem mestu zvedelo, da so Ofenheima nekrivega spoznali in so Banhansa obsodili. Ofenheim je kljubu temu Avstriji storil veliko uslugo s svojo velikansko pravdo — oprostil jo je ustavoverne stranke, ktera si je tedaj vrat zlomila in je potem le še vegetirala. Ko bi Ofenheima ne bilo, kdo vé, če bi ne sedeli še danes ustavoverni „gründerji“ na krmilu v Avstriji!

Tržaški Lahi sklenili so v Trstu *laško univerzo* ustanoviti. Ideja ni več nova, kajti čuli smo jo že večkrat. Sedaj jo je sprožil v ondašnjem deželnem zboru dr. Piccoli in deželni zbor jo je odobril in je sklenil pri vladi na to siliti, da dobi Trst laško univerzo. Vprašamo vas: čemu le? Peščici Lahov, ki gré iz našega Primorja, Tirolov in Dalmacije vsako leto na velike šole, se pač ne bo tako draga šola napravljala, kakor bi bila univerza. Če bi se v Trstu že kaka univerza delala, morala bi biti to *jugoslovanska univerza*, ktero bi obiskavali vsi totranski Jugoslovani. Da jo je tem mnogo bolj potreba, kakor Lahom, dokazale bodo sledeče številke: Lahov je v našem cesarstvu po južnih Tirolih, po Primorji in po Dalmaciji vsega skupaj 297.000 duš. Slovanov pa po Dalmaciji, Primorji, Kranjskem, Koroškem in Štajaru 1.935.600, toraj skoraj dva milijona duš. Kje je toraj potreba večja? Lahi bi univerze ne potrebovali za družega, kakor da bi ondi gojili velikolške, irredentovske ideje. O Slovanih se kaj takega ne dá trditi. Če bi se morala toraj v Trstu res ustanoviti univerza, naj bo taista jugoslovanska, ki bo nam vsem na veliko korist, ne pa laška!

Vnanje države.

V *Carigradu* se je politična tehcnica popolnoma na rusko stran nagnila. Vsako priložnost porabijo, samó če morejo Angležem ktero prav zdadno zasoliti. Pa tudi po časnikih sitnemu in vsakorečnemu „John Bullu“ svetujejo, da naj se nikari ne vtika v evropske zadeve na iztoku, ki ga prav nič ne brigajo, pač pa njegove spletke toliko škodujejo javnemu miru, ter naj se rajši bolje pečú s svojimi pomorskimi zadevami. „John Bull“ je človek, ki bi imel rad svoj nos v vsaki reči in se mu popolnoma prav godi, če ga Turki nekoliko dostojnosti učé. Temu nasproti so pa v Carigradu že skoraj bolj ruski postali, kakor so v Petrogradu Rusi sami. Postopanje Kaulbarsovo se jim zdi čisto naravno, ker je bil mož k temu prisiljen, da je postopal kot konzul in ne več kot diplomatski zastopnik, ki le nagovarja in razne svete daje, konzul pa zapoveduje. Vzrok temu, pravijo v Carigradu, da je sedanja bolgarska vlada, prav za prav pa Salisbury v Londonu, ki sedanje regente k uporu hujša. Če bi se Angleži ne vtikali v Bolgarijo, bi tudi Rusom ne bilo treba tako strogo postopati. Za to se po nazorih turških državnikov na Bolgarskem ni poprej nadjati pravega reda, dokler se „John Bull“ popolnoma ne obrne od nje.

Francozje jeli so jako določno govoriti. Povod tej določnosti je novica, da si Angleži nameravajo Egipt prisvojiti. „Rep. Franc.“ pravi, da morajo Francozje pred vsem na to gledati, da si pridobé v Egiptu zopet stališče in vpliv, kakor so

in mestnega magistrata tudi zvršilo, in cerkev sv. Florijana stoji še dandanes.

Dne 31. julija 1767. l. krog polnoči je nastal velik ogenj, ki je v Hrenovih in Rožnih ulicah krog 60 hiš upepelil. In kmalo potem, 9. septembra, je zopet krog jezuitovskih hiš razsajal ogenj, ter pokončal 72 hiš.

Kako so naši spredniki častili B. D. M. brez madeža spočeto, so spričali po spominku, ki so ga postavili na trgu ravno nasproti velikih vrat te cerkve. Že l. 1664 so deželni stanovi sklenili na priporočbo cesarja Leopolda, da se bo obhajal praznik brezmadežnega Spočetja B. M. D. za vse čase naprej, in v poveljevanje tega prepričanja hočejo postaviti tudi Marijin spominek. Valvazor je naredil zanj obris, in kip Marijin je vlil zvonar Krištof Schlags v svoji livarni pred Karlovskimi vrati. L. 1682 je bilo Marijino znamenje zgotovljeno.

Ker je bil proti koncu 17. stoletja potres cerkev zelo poškodoval, so jo oo. Jezuitje lepo prenovili in popravili l. 1701 v tej obliki, kakoršna je še dandanes, to nam potrjuje tudi napis nad velikimi vrati: Magno Deo et sancto Iacobo. To se je zgodilo za rektorja o. Rudolfa pl. Löwenberga.

Oo. Jezuitje so s pomočjo mnogih dobrotnikov cerkev polagoma zalšali in z altarji oskrbljevali. Sedanji marmornati altarji, ki jih po pravici obudujemo kot mojstersko delo, so vsi iz 18. stoletja (večina od 1710 do 1730). Veliki altar je narejen l. 1732 po slavnem umetniku Francu Robba-tu za 3520 gld. tedanje veljave.

Ali krivi duh, ki se je takrat širil po Evropi, posebno iz Francoskega, tudi v Avstriji ni ostal brez upliva. Brezverci so se najbolj zaganjali v red oo. Jezuitov, ker so bili oni največja zaslonba katoliške vere in državljanskega reda. Nesrečne političke razmere so nanesele tako, da je papež Klemen XIV. z bulo 21. julija 1773. l. razpustil red oo. Jezuitov. Tudi v Avstriji so bili Jezuitje razpuščeni. Tako so morali tudi oo. Ljubljanskega kolegija zapustiti to cerkev, kjer so blagoslovo delovali 177 let.

Leto potem 28. junija 1774, zadene to cerkev velika nesreča. Popoldan pred sv. Petra praznikom nastane grozen požar, ki upepeli v Krakovem 51 in krog sv. Jakopa 58 hiš. Poprejšnji kolegij in cerkev z obema zvonikoma pogori, zvonovi se stopé v pekočem plamenu. Tako ostanejo gole stene cerkvene kot žalostna podrtija skoro leto in dan in še le po

dreganji tedanjega deželnega glavarja Jožefa grofa Auersperga dobe streho za silo.

Prelepe presne slikarije, s kterimi je bila prej ozalšana vsa cerkev,*) so bile po dimu tako zakajene in poškodovane, da jih ni bile moči popraviti. (Mittheilg. 58. p. 69.) Zato je bila vsa le pobeljena, edino freska pri velikem altarji se je popravila in ostala.

Za oskrbovanje te cerkve sta bila izvoljena dva cerkvena ključarja: Janez Adam Fantom pa Ignacij Friedl; duhovno vodstvo je bilo izročeno ex-jezuitu o. Antonu Wolfu; tako je postala tu kapelanija (stolne fare sv. Nikolaja), ktero so 10 let oskrbovali ex-jezuitje.

Tako je bilo pred sto leti. Cerkev sv. Jakopa je kot samostanska imela zmiraj svoje predprave in redno službo Božjo; a ta oddelek mesta spadal je ves čas k stolni fari sv. Nikolaja, kar nazaj segajo spominska poročila. Stolni kanonik-zupnik je imel tedaj duhovno oblast čez vse notranje mesto, pred-

*) Pri vstrgavanji zidu na koru našli so na obeh straneh velikega okna ostanke slik, ena je predstavljala angelja-varuha, druga nadangelja Mihaela. Tudi na svodu pokazala se je tu in tam slikarija.

ga „nekda“ imeli, naj velja, kar hoče. Še večjo pozornost morajo pa obračati na Angleže. Kakor hitro bi se le-ti res podstopili Egipt prisvojiti si, se jim bo takoj boj napovedal; kajti Egipt je nabrežna država Sueškega kanala, ki je svetovna pot ladijam vsega sveta. Ta pot, pa tudi dežela, ne sme nikdar stati samo pod enostranskim varstvom, temveč pod onim skupne Evrope. Sedanji francoski minister zunanjih zadev misli se ravno obrniti do velesil z zahtevo, da naj se Egipt z mednarodno vojsko zasede. Kakor je „Rep. Franc.“ zvedela, bi bil ta francoski nasvet skupni Evropi všeč, le Angležem ne. No, da tem kramarjem ni všeč, je pač zadosti jasno. Letos bo Evropa od njih zahtevala račun njihovega gospodarstva v deželi Faraonov, ki bo še nekoliko bolj čuden, kakor je bil oni evangeljskega krivičnega hišnika, in John Bull niti prilike ne bo imel, da bi polovico temu ali onemu odpisal. Da bi se tej sitnosti ognil, noč in dan tuhta, kako bi si Egipt prilastil. Že je precej na to kazalo, kar je nada popolnoma upadla, odkar so mu Francozje jeli ugovarjati. Vsak nepristranski politik mora tukaj pač Francozom prav dati; kajti v njihovi želji ni izražena morda kaka sebičnost, temveč le skrb za občni blagor. Če bi Angleži Egipt v svojo last dobili, proglasili bi tudi Sueški prekop za svojo last in naposled pa morda še Rudeče morje. Treba je toraj nakano že v kali zatreti.

Na *Francoskem* je v preteklih devetih mesecih zmanjkalo 51.469.525 frankov, kateri so bili v predstevu vračunjeni. Sedaj so pa gre za to, kako zamašati to brezno. Finančni minister hoče prihodninski davek zvišati, a zoper to so denarni možje. Sedaj pa pride še pomorski minister in hoče imeti 200 milijonov za torpedne ladije; šest velikih železnice je pa imelo 30.835.000 frankov manj prihodkov mimo drugih let.

Katoliški kongres v *Belgiji* ni brez dobrih nasledkov, že sedaj se vidi, da se svet vendar le zmeni za to, kar se je tam govorilo. Prišlo je namreč na dan, kako slabo se godi delavcem po tovarnah in po rudnikih; ministerstvo je obsojenec zdatno kazni zmanjšalo; izpuščeni so bili vsi tisti, ki so bili obsojeni manj kakor na šest mesecev. Tudi drugim so kazni zdatno zmanjšali. Preteklo nedeljo so delavci imeli na 16 krajih shode v okolici Charleroi, a povsod so bile oblasti pripravljene. Župan iz Jemappes je prepovedal nositi za odliko rudeče zastave ali frigiške kape.

G. Gill, lordmajor v *Dublínu*, je govoril zastopnikom ameriških listov v Irski tako-le: „Jaz mislim, da bodo manj premožni posestniki to zimo hudo stiskali zakupnike, da bi plačali zakupnino, dasiravno ne morejo toliko skupaj spraviti. Pogum za to bodo dobivali iz konservativne vlade in ohrabilo jih bode časopisje, ter bodo najemnike iz hiš podili; obupni zakupniki se bodo pa maščevali. Ako bodo narodni zavodi iztirane zakupnike podpirali, ter se tudi ubrani, da se pridelek na pristavah ne spravi pod streho, pride mnogo posestnikov ob vse. Konečno vprašanje bi se potem lažje rešilo. Irci vseh krajev bodo donášali narodnim zavodom denar, in narodna liga bode s temi denarji razpolagala. Bati se je, da bi posestniki ne silili vlado k strogemu postopanju zoper to ligo. A zatreti to ligo (zvezo) ne bode tako lahko mogoče. Ako pa namestni kralj razglasi, da ta zveza ni postavna, s tem še ni dokazano, da je res nepostavna. Postava ni več veljavna, s katero bi načelnike lige kar odstraniti zamogli. Ko bi lige ne bilo, nastale bi tajne agrarne družbe, in stanje bi bilo obžalovanja vredno. Liga deluje nekako pomirljivo. „Homerule“ bo gotovo nastala, naj se že odkladi leta in leta, in sicer isto tako obsežno, kakor je Gladstone zahteval. Najemniki Taaffe-jevih zemljišč pri Ballyhannis-u so prosili agenta, da naj jim kaj prijenja. Ko je bila odbita njih prošnja, odšli so vsi skupno; ne da bi kaj plačali, pristavili so, da raje vidijo, da jih zapodé iz hiš, kakor da bi jih silili plačevati, kar je nemogoče.

Izvirni dopisi.

Iz *Loškega Potoka*, 13. okt. Ko se je na Kranjsko v našo doslej maloznano faro Loškopotoško po delavcu iz Riemanj zanesla kolera, ko se je s strahom čulo, da si je ta smrtonosna bolezen našo deželo v svojo žrtev izbrala, od tedaj začetkom meseca avgusta t. l. do 10. oktobra sem, prinašal je „Slovenec“ večkrat dopise iz naše fare, da se je zamoglo občinstvo prepričati, kako da svari stoji. Bili so ti članki pisani z ono objektivnostjo in kazočo resničnostjo, da se je vsak na prvi hip prepričal o verjetnosti podanih dat in nepogojno jih za istinite spoznal. Zato je pa občinstvo v teh mesecih še posebno rado segalo po „Slovencu“, da si je srce umirilo. Komur je pisatelj teh člankov osebno znan, vedel je tudi, da je ta iz najboljšega vira zajemal svoje date, kajti imel je sam vsled razširjajoče bolezni kolere največ opravila, njegovo lastno življenje tvegati je dostikrat in nam faranom čestitati je, da je nam Bog za čas te hude preskušnje ravno tega gospoda poslal v našo faro nas tolažiti, nas podpirati in nam upanje dajati, da nismo obupali. To pa je naš visokočastiti gopod župnik Anton Žgur. Če je vže sama ta bolezen grozna, koliko hujša postane še le vsled govorice, ki med prostim ljudstvom navstane, od ust do ust gré, vedno drugo in vedno večjo podobno zavzemajé; ljudje postanejo zbegani, nezaupljivi, ne dajo se podučiti, nobenemu pametnemu človeku ne verjamejo, kako staro baburo edino poslušajo, ki jim raznoverstne, največkrat škodljive domače zdravila priporoča. To je slika, ki je tu navstala, kakor hitro se je čulo, da so nekteri za kolero zboleli. K temu prišla je iz Kočevja zdravstvena komisija, ž njo vred stroga določila in zapovedi, česar farani morajo storiti, česar ne smejo. In da so se vse naredbe gotovo, natanjko in prav spoštili, na to skrbelo je javno redarstvo. Farani ne razumivši pomen teh povelj, bili so razjarjeni, ter so le siloma ubogali. Vendar med nami so bili g. župnik. Z njim lastno prijaznostjo, z zgovornostjo, da s prošnjami prigovarjali so nas naj ubogamo, naj storimo, kar se nam veleva, ker vse godi se nam v korist. Vsako laž, natolcovanje, ki je govorica raznesla, vedeli so precej razveljaviti, da so farani zavedni ostali in se niso pustili od lažnjivih in hudobnih jezikov zapeljati. In ko je šlo, da so naš gospod župnik v istini pokazali svojo ljubezen do njim izročenihi faranov, ko je bilo treba za kolero na smrt bolnim zadnjo dušno zdravilo dati, ko je bilo treba take bolnike obiskati, jih tolažiti, tedaj prestali so naš gospod župnik marsiktero nevarno pot, velikokrat tvegali življenje za dušno korist svojih faranov, s pogumom, ki smo ga vsi občudovali in s strahom za njih življenje bali, šli so k bolnikom, ter spolnovali svoje dolžnosti. Tačas spoznali smo, da imamo dušnega pastirja, ki je pripravljen, ako je Bog v svoji previdnosti tako sklenil, tudi življenje žrtvovati za svoje ovčice. Zato smo jih pa tudi ubogali, kar so veleli, ker do trdna smo prepričani, da nam le dobro želé. Temu se je pač največ zahvaliti, da so se vsi farani pozneje radovoljnejši udalajali vsem naredbam in ukazom zdravstvene komisije, vzlasti, da so se farani držali doma in tako preprečili, da se ni kolera od nas zanesla v bližnje in daljne kraje.

Ako sem tu tedaj javno obrisal zasluge našega

gospoda župnika za čas kolere v naši fari, ne storim to z namenom, javno njih velikanski trud in požrtovalnost pohvaliti, ampak hotel sem le, naslanjaje se na dopis iz Loškega Potoka z dné 10. oktobra t. l. omenjati zato, da občinstvo izvé, komu se imamo poleg omenjenih gg. zdravnikov največ zahvaliti, da se je ta smrtonosna bolezen kolera gotovo za vselej in tako hitro od nas poslovila, ter da je le omenjene žrtve zahtevala in se ni še dalje razširjala, ob enem pa, da je naše ljudstvo udano in mirno prestalo naloženo nadlogo.

Plačilo, ki so si ga s tem delovanjem zaslužili naš gospod župnik, ne zamore tega sveta biti, tudi ga ne zamore v polni meri nobeden dati, vendar ako se bode morda ta ali oni gospod javno pohvalil, zaslužili so to v prvi vrsti naš gospod župnik.

Potočan.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Konec.)

XII. G. zbornični svetnik Karol Luckmann poroča o dopisu c. kr. deželne vlade, zadevajoč neko prošnjo za dovolitev, da bi se smele pričeti tehnične priprave za sekundarno lokomotivno železnico na Dolenjsko. C. kr. deželna vlada želi v gorenjem dopisu zvedeti, če je proti dovolitvi te železnice kaka privatnopravna ali javna ovira.

Nameravana železnica bi se v zvezi z železnico Zidan Most-Zagreb pričela ali na Zidanem Mostu ali v Sevnici ter bi potem, prestopivši Savo šla čez Radeče, Mokronog v Sotesko in prestopivši Krko čez Toplice in Koprivnik v Vrdo (Brdo) na Kolpi, da prestopivši to dospé do Sela na kr. ogerski državni železnici; eventualno pelje ta proga od Sevnice, prestopivši Savo, čez Mokronog na ravno omenjeno črto.

Eventualno bi se zgradile stranske črte:

- od Soteske, eventualno od Toplice na Krko, od tu ali čez Višnjo Goro ali čez Turjak v Šmartino in od tu eventualno proti Ljubljani;
- od Koprivnika na jedni strani v Kočevje, na drugi strani v Črnomelj;
- z obali Save, Krke in Kolpe bi se eventualno zgradile dovlačnice (železnice) do glavne proge.

Da-si se ta železniška proga ogne deželnega glavnega mesta Ljubljane in se zbornica in visoko deželno zastopstvo že dve desetletji poganjata za zgradnjo železnice iz Ljubljane na Dolenjsko, vendar meni odsek, da bi tudi to progo vdeleženi krogi radostno pozdravili.

Ker mu niso znane nikake ovire proti dovolitvi ter radostno pozdravlja vsako gibanje, ktero meri na zgradbo železnice skozi Dolenjsko, kjer zdaj še ni nobene, zatoraj predlaga:

Slavna zbornica naj se izvoli v svojem mnenji do c. kr. deželne vlade izreči, da jej niso znane nikake ovire proti dovolitvi tehničnih priprav za gori omenjeno železniško progo.

Predlog se sprejme.

XIII. G. zbornični svetnik Vaso Petričič poroča v imenu odseka o prošnji občine Kamnik, da se nastavi maksimalna tarifa za nadrobno prodajo govejega in telečjega mesa. Ces. kralj. okrajno glavarstvo je v tej zadevi zaslišalo tudi drugo in ogledovalca mesa ter uvažalo obstoječe

mestja pa so spadala drugam. Tako so stolni župniki oskrbovali vedno cerkev sv. Florijana.

Za cesarja Jožefa II. so se godile, kakor je znano, velike premembe v državljanskem in cerkvenem obziru, če tudi ne sploh v pravo srečo države, a gotovo v škodo sv. cerkve.

L. 1784 je potoval cesar sam na Laško in pri povratku iz Rima ostal je nekaj časa tudi v Ljubljani. Dne 21. marca obiskal je tudi cerkev sv. Jakopa, ter jo odločil v bodoče za posebno farno cerkev.

Da se je v kljub mnogim oviram tu ustanovila mestna fara in se zelo poškodovana in drugih svojih dragocenosti oropana cerkev s potrebnimi paramenti preskrbela, ima posebne zasluge cerkveni ključar Ignac Friedl. Po povelji cesarja Jožefa II. in s porazumljenjem duhovske gosposke naj bi faro oskrbovali 1 župnik in 4 kaplani. Dne 5. junija 1785 so bili tu nastavljeni mestni župnik s tremi kaplani; in tako je lani minulo ravno 100 let, odkar se pri tej cerkvi nahaja samostojna župnija.

Od tedaj je imela fara 5 župnikov, sedanj je šesti v vrsti. Prvi je bil Jan. Nep. Kristijan od

5. junija 1785 do 12. septembra 1796. Drugi, Jožef Pinhak, ob enem častni kanonik, 1796 do 1810 v dōbi francoske vlade na Kranjskem, kakor deloma tudi naslednji. Tretji, Janez Pohlin od 1810 do 1850, toraj skozi 40 let. Četrti, Franc Hrovat od 1850 do 1867. Peti, Gustav Koestl od 1867 do 1880, in šesti Jan. Nep. Rozman od l. 1881. O vseh ranjkih župnikih se bere, da so bili dobri in goreči duhovni pastirji, ki so zelo skrbeli za olepšavo te farne cerkve. Že za prvega župnika našli sta se dve veliki dobrotnici, Rozalija Kariš pa Marija Rosenkranz, ki sta vsaka po 1000 gld. darovali za novi veliki zvon (krog 26 centov težak), ker so se bili v požaru zvonovi stopili. Nadškof Mihael baron Brigido ga je 12. junija 1788 posvetil in s tem prvo škofovo opravilo v Ljubljani izvršil. Po potrebah so župniki s pomočjo blagih dobrotnikov cerkev zališali in preskrbljevali z raznimi paramenti.

Duhovnih pomočnikov se jih v preteklih 100 letih šteje 73. Med njimi je bil marsikteri bistra glavica in zaslužen pisatelj. Imenujem naj le slavnega Valentina Vodnika, znanega pesnika sloven-

skega, ki je bil tu od l. 1796—1798, kateri je s svojimi pesnimi, ki se še zdaj prepevajo, zdramil zanikrne Slovence, katerih mnogo se jih je že sramovalo svojega slovenskega jezika. Nov duh je prešinil ob Napoleonovem času po Vodniku tudi Ljubljančane in od takrat vidoma napreduje slovenstvo.

V tem stoletju je omeniti, da je bilo znamenje Marijino l. 1844 zaradi nevarnosti izpred cerkve odnešeno; Marijin kip se je hranil v kapelici sv. Križa ob steni, ter je čakal zopetnega postavljenja. Po velikem trudu je bilo s pomočjo mnogih dobrotnikov s fare, mesta in od drugod za župnika Koestelna o malem Šmarnu l. 1870 zopet postavljeno na sedanjem mestu. Stroški so znašali krog 17.000 gld.

Dokaj poprav in ozalšav je izvršil župnik G. Koestl v dōbi svojega trinajstletnega pastirovanja.

A korenito prenovljenje in popravljanje farne cerkve sv. Jakopa čakalo je na sedanjega župnika Janeza Nepomuka Rozmana.

(Konec prih.)

razmere ter našlo, da bi bilo najbolj primerno, da se nastavi maksimalna tarifa mesu v tej visokosti:

1. Goveje meso od pitanih volov:
  - a) prednje po 38 kr. kilogram,
  - b) zadnje po 42 kr. kilogram.
2. Goveje meso od nepitanih volov:
  - a) prednje po 36 kr. kilogram,
  - b) zadnje po 40 kr. kilogram.
3. Telečje meso po 44 kr. kilogram.

Ker je ta tarifa ob zdanjih odnošajih utemeljena ter se z gotovostjo sme pričakovati, da občinsko zastopstvo predloži višje maksimalne tarife, kadar se cena živini poviša, meni odsek, naj bi se zbornica pridružila predlogu c. kr. okrajnega glavarstva ter predlaga:

Slavna zbornica naj se v svojem poročilu do vis. c. kr. deželne vlade izreče, naj določi omenjene maksimalne tarife za nadrobno prodajo govejega in telečjega mesa za obseg Kamniške občine, dokler se zopet ne prekličejo.

Predlog se sprejme.

XIV. G. zbornični svetnik Vaso Petričič poroča o prošnji mestne občine Kočevje, naj bi se ustanovila maksimalna tarifa za nadrobno prodajo govejega mesa ter jo predlaga tako-le: Za goveje meso I. vrste 46 kr. za kilogram in II. vrste 40 kr. za kilogram. C. kr. okrajno glavarstvo v Kočevji meni, da je omenjena cena kot maksimalna tarifa zdanjim odnošajem prav primerna ter jo priporoča. Tudi odsek je tega mnenja, zatoraj predlaga:

Slavna zbornica naj se izvoli izreči za to maksimalno tarifo za nadrobno prodajo govejega mesa za obseg občine Kočevje.

Predlog se sprejme.

XV. G. zbornični svetnik Vaso Petričič poroča, da se je c. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu do zbornice obrnilo s prošnjo, da izreče svoje mnenje, če bi bila ustanovitev brzojavne postaje v Št. Rupertu iz trgovinskih in obrtnih ozirov koristna.

Odsek se je posvetoval ter našel prošnjo utemeljeno. Občina Št. Rupert broji 33 vasi s 4345 prebivalci. V občini nahajajo se prostrani gozdovi z mnogimi žagami. Lesna trgovina, posebno s Trstom, z Ljubljano, Sežano itd., je zelo živahna. Važna je tudi trgovina z žitom, z vinom, vinskim kamnom, ježicami in svežim in posušenim sadjem. V občini in najbližji okolici je več trgovcev, obrtnikov in graščakov, kateri imajo obilo zveze z vnanjim svetom. Z ozirom na to je potreba brzojavne postaje v Št. Rupertu razvidna, zatoraj predlaga tudi odsek:

Slavna zbornica naj se izvoli izreči za ustanovitev brzojavne postaje v Št. Rupertu.

Predlog se sprejme.

XVI. G. zbornični svetnik Karol Luckmann utemljuje svoj samostalen predlog, naj bi se prosilo c. kr. državno vojno ministerstvo, da se sprejme tudi kranjski les za pomorski arzenal. C. kr. poveljništvo pomorskega arzenala pošilja zbornici vsako leto razpis udobave potrebnih reči. To se je zgodilo tudi za 1887. l.

Zbornica je udeležene kroge opozorila na ta razpis ter jih povabila, naj se udeležijo ponudbene obravnave. A vendar se niso mogli naši posestniki gozdov udeležiti povsem te ponudbene obravnave, ker se kranjski les ne sprejema v nekterih oblikah, kajti pri vrsti I.: „Deske in pokladje od jelkovine in mecesnovine“ veljajo posebni pogoji, da mora les biti iz Koroške in Štajarske.

Ker posebni pogodbeni uveti pri zalaganji v vrsti II. zaznamenovanih jelkovih hlodov samo določajo, da morajo biti hlodovi in bruna iz tozemstva (domača,) bi bilo pač naravno, da se tudi deske in pokladje od kranjskega lesa sprejema. Sploh pa je neumevno, zakaj se ne sprejema kranjski les, ker so strokovnjaki dokazali, da je gorenjski les jednak koroškemu in da je boljši nego štajarski. Za to govori tudi to, da se gorenjski les na Tržaškem lesnem tržišču prodaja kot koroško blago.

Govornik toraj predlaga:

Slavna zbornica naj se pri vis. c. kr. državnem vojnem ministerstvu poganja za to, da se v podrobne pogoje pri razpisih udobave za c. kr. pomorski arzenal postavi, da se tudi deske in podkladje od kranjskega lesa sprejemajo.

Predlog se sprejme.

Domače novice.

(Cerkveni obredi povodom posvečevanja farne cerkve sv. Jakoba v Ljubljani) vršili se bodo po naslednjem vsporodu: V soboto popoldne ob 4. uri razpostavljene so relikvije v sv. Florijana cerkvi, potem prično se vesperske molitve. — Po angeljskega češčenja zvonjenji oznanjevalo bode skozi četrt ure zvonjenje v sv. Jakoba in sv. Florijana cerkvah praznik naslednjega dne. — Zvečer ob 8. uri prenese se Lurške Matere Božje kip v sv. Florijana cerkev. — V nedeljo zjutraj ob 7. uri zjutraj prično se po prihodu milostljivega knezo-škofa posvečevalne molitve v sv. Florijana cerkvi in po končanih teh molitvah nadaljne molitve pred glavnimi durmi sv. Jakoba cerkve; blagoslovljenje vode, trikratni obhod okolu in znotraj cerkve ter otvorjenje cerkve. — Nadalje preneso se svetinje (relikvije) v svečanem sprevodu iz sv. Florijana cerkve v farno cerkev sv. Jakoba ter se položijo v oltarno mizo in zazidajo, potem se pomažejo oltar in cerkvena zidovja na dvanajst mestih s sv. krizmo. — Ko je to završeno, imajo milostljivi knezo-škof raz lece propoved in služijo potem slovesno pontifikalno sv. mašo. Ob začetku sv. maše in ob nadaljnjih glavnih nje delih streljalo se bode na Gradu s topovi. — Po končani slovesni sv. maši preneso se v svečanem sprevodu sv. zakramenti in konečno Lurške Matere Božje kip iz Florijanske cerkve v farno cerkev sv. Jakoba. — Popoldne ob 1/2 5. uri nagovor, Rožnovenske pete litanije, darovanje.

(Jako lep luster) izdelal je za Šentjakobsko cerkev domači umetnik g. Leopold Tratnik. Velik je 2-7 m, premer mu znaša pa 1-65 m.

(Čast. gosp. Anton Hrovatin), častni kanonik in župnik pri sv. Antonu v Trstu, imenovan je za tajnega kamornika sv. očeta Leona XIII.

(Samostansko obljubo) pri č. gg. tukajšnjih uršulinkah napravile so 14. t. m. sestre: Frančiška iz Štajarskega; Ivanka Osvald iz Idrije in Luitgarda Rihar iz Polhovega Grada. Preoblečeni ste bili Terezija Kovče z Vranjskega in Marija Martinčič iz St. Jurja pri Svibnjem; poslednja za sestro lajiko.

(O bratovščini treznosti) prinaša „Zg. Danica“ z Dolenjskega jako času primeren sostavek, ki je vsega premišljevanja vreden. „Slovenec“ mu iz clega srca želi, da bi se nasvetovana bratovščina skoraj vresničila. Potrebna bi bila, kakor nobena druga pri nas, tako v dušnem, kakor v telesnem oziru.

(Petdesetletnico) svojega službovanja bo praznoval jutri 16. oktobra gosp. A. Blechschmidt, adjunkt tukajšnje glavne davkarije. Leta 1836 je ustopil 16. oktobra v tadanjo „grenzwache“. — Kasneje je bil „uradni sluga“ v Novem mestu; potem je postal asistent, oficijal, kontrolor in svoje petdeseto leto je učakal v Ljubljani kot adjunkt. Mogoče, da se bo zdaj umaknil kaki mlaji delalni moči.

(Šolske vesti.) Stalno nameščena je gospica Marija Steiner v Postojni na dekliški šoli. Gosp. Ivan Rihtaršič, dosedaj učitelj v Doberniku, imenovan je za nadučitelja v Čeremošnjah. Medsobojno premeščena sta učitelja gg. Anton Kadunc iz Hinj v Banjaloko in Pavel Borštnik iz Banjaloke v Hinje. Gospica Avgusta Kolnik pride začasno na Unec in gospica Hedvig Pavlin, učiteljica v Radovljici, začasno v Zgornji Logatec.

(Za kolero) umrlo je na Igu do sedaj 5 prisiljenec. V Gribljah zbolelo je od 10. t. m. 5 ljudi, umrli so trije. V Vrhniku, Logaški okraj, umrl je eden deček.

(Prvo občno uradniško društvo Avstro-Ogrske monarhije). Zavarovalno društvo za življenje „prvo občno uradniško društvo Avstro-Ogrske monarhije“ s sedežem na Dunaji (IX. Kolingasse 15 in 17) imelo je koncem leta 1885 naslednje stanje: V moči stoječih pogodb bilo je 47.001 za kapital črez 45.600.705 gld. in 198.497 gld. letne rente. Njeno premoženje znašalo je 6.857.405 gld. Dohodki premij prinesli so 1.449.516 gld. Gotovo lep napredek v 22 letih obstanka in zadostno zagotovilo za zavarovalec!

Telegrami.

Dunaj, 14. okt. V vojnem odseku posvetujejo se vže o preskrbljevanji vojaških vdov in sirot. Vojni odsek se je izrazil proti iz-

ključbi tistih vdov, ktere so bile vže pred veljavnostjo te postave poročene čez določeno število kakor tudi vseh tistih, ki bi se v bodočnosti poročile preko določenega števila. Ko je brambovski minister opozoril, da bi tak odlok celo postavo v nevarnost spravil, so se razprave še enkrat ponovile ter se je prvi del prejšnjega sklepa pridržal. izključile so se pa vse, ki bi se v bodoče preko določenega števila poročile.

Gradec, 14. okt. Poslanec dr. Gregorec sostavil je želje štajarskih Slovencev in jih je predložil izvrševalnemu odboru desnice.

Trst, 14. okt. Od včeraj zbolelo 8 oseb za kolero, umrli 2.

Budapešt, 14. okt. Od včeraj zbolelo je 25 oseb za kolero, umrlo pa 16.

Umrli so:

11. okt. Jovana Reiterer, gostija, 64 let, Kravja dolina št. 11, Euteritis. — Jurij Jakopovič, sin topničarja, 18 mes., Trnavske ulice št. 3, Pneumonia catarrh.

V bolnišnici:

8. okt. Franja Berne, gostija, 26 let, jetika. — France Jenko, pek, 19 let, vročinska bolezen.
9. okt. Janez Glavač, krojač, 44 let, jetika. — Janez Žitnik, gostič, 70 let, Marasmus.
11. okt. Urša Voda, delavčeva žena, 52 let, Albuminuria. — Luka Nagode, gostič, 65 let, jetika.
12. okt. Jera Zakotnik, gostija, 70 let, katar v črevesu.

Tuji.

13. oktobra.

Pri Matcu: Grof Pavel Beroldingen, c. k. majer, z Dunaja. — Schwenda, Reihart in Politzer, trgovci z Dunaja. — Janez Müller, tovarnar, iz Königswalda. — M. Papamares, trgovec, z družino, iz Trsta. — Karl Matzner, c. k. vojaški oskrbnik, s soprogo, iz Pulja.

Pri Stonu: Karl Sattler, potovalec, iz Frankfurta. — Berlzheimer, potovalec, iz Mainca. — Friderik Polz, c. k. poročnik, z Dunaja. — Teodora Wlissé, zasebnica, z Dunaja. — Grossfeld, Geizinger, Eisler, Löwith, Höhrmann in König, trgovci, z Dunaja. — Sofija Ornstein, zasebnica, z družino, iz Prage. — Latinovich, potovalec, iz Nove vasi. — J. Philipp, zasebnik, s soprogo, iz Kološa. — Viljelm Otto, potovalec, iz Grada. — Julij Huber, trgovec, iz Zgornjega Štajarskega. — Jožef Dobida, c. k. davčni nadzornik, iz Černomlja. — Srečko Veršec, zasebnik, iz Celja. — Dralka, c. k. vladni svetnik, s hčerjo, iz Radovljice. — Teodor Wiesenreiter, zasebnik, iz Trsta. — vitez F. Schwarz, c. k. okrajni glavar, iz Postojne. — Viktor Zalaznik, c. k. poštar, s soprogo, iz St. Petra.

Pri Tavčarji: Pavel Gruber, trgovec, iz Baknanza. — Abramovič in Vovk, trgovska pomočnika, iz Lesc. — Emil pl. Bobrik, c. k. poročnik, iz Gorice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
14.	7. u. zjut.	729-28	+10-2	brezv.	oblačno	0 20
	2. u. pop.	729-18	+12-0	sl. vzh.	oblačno	dež
	9. u. zveč.	729-51	+9-0	sl. vzh.	oblačno	

Čez dan oblačno in nekaj kapelj dežja. Srednja temperatura 10-4°C., za 1-4° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. oktobra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 80	kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	83 " 95	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 " 35	"
Papirna renta, davka prosta	99 " 80	"
Akcije avstr.-ogrske banke	567	"
Kreditne akcije	278 " 60	"
London	125 " 25	"
Srebro	—	"
Francooski napoleond.	9 " 91 1/2	"
Ces. cekini	5 " 90	"
Nemške marke	61 " 37 1/2	"

Dr. Kiesov

izumil je staroslavno in vednoveljavno

Augsburško esenco življenja,

Ge. dep. Schutzmarke.

Esenca življenja je najbolj varno sredstvo proti mrzlici, krvavi grli in kolero. (23)

Prava je le tista, ki ima zgorenjo znamko. Dobiva se na drobno po vseh boljših lekarnah, na debelo pa pri vseh boljših droguistih (materijalistih) in pa pri J. C. Kiesovem v Augsburgu (na Bavarskem).